

KESKKONNAAMET

Päide Liiv OÜ
raidoallsaar@gmail.com

20.02.2026 nr DM-133789-11

Veltsi IV liivakarjääri keskkonnavalua taotluse menetluse peatamine

Päide Liiv OÜ (registrikood 14856070, aadress Kiigemäe, Päide küla, Rakvere vald, Lääne-Viru maakond, Eesti) on 07.01.2026 esitanud Veltsi IV liivakarjääri keskkonnavalua taotluse (registreeritud keskkonnaotsuste infosüsteemis (**KOTKAS**) 07.01.2026 menetluse nr M-133789 juurde, korrigeeritud taotlus registreeritud 07.01.2026 nr DM-133789-4).

Veltsi IV liivakarjäär asub Lääne-Viru maakonna Rakvere valla Päide küla riigimandisse kuuluval kinnistutel Pahn (katastritunnus 66201:001:0958) ja eraomandis oleval kinnistul Kiigemetsa (katastritunnus 66101:001:0195), kuhu ulatub arheoloogiamälestise Linnus „Kloodi Pahnimägi“ (kultuurimälestiste registris nr 10354) kaitsevöönd. Keskkonnaamet teavitas 28.01.2026 kirjaga nr DM-133789-7 taotletava Veltsi IV liivakarjääri taotluse menetlusse võtmisest Muinsuskaitseametist.

Muinsuskaitseamet esitas oma seisukoha 13.02.2026 kirjaga nr 5-14/212-1 (KOTKAS 13.02.2026 nr DM-133789-10).

Muinsuskaitseamet teavitas, et on algatanud menetluse mälestise Linnus „Kloodi Pahnimägi“ (reg-nr 10354) andmete muutmiseks, sealhulgas mälestise ala ja kaitsevööndi piiride korrigeerimiseks. Menetlusmaterjalid koos õigusakti eelnõuga edastati 2023. a märtsis Kultuuriministeeriumisse edasiseks menetlemiseks.

Muinsuskaitseamet märkis, et kaevandamise alalt peab välja jääma kehtiv linnuse kaitsevööndi ala ning soovitatavalt kogu kavandatud linnuse kaitsevööndi ala. Peale muudatuste tegemist muutuksid nii linnuse, kui ka selle kaitsevööndi piirid, seejuures laieneks kaitsevöönd kuni Rakvere-Haljala teeni, hõlmates seega suure osa Pahn kinnistust.

Muinsuskaitseaduse (edaspidi *MuKS*) § 3 lõige 4 sätestatud põhimõtete kohaselt tuleb mälestiste kaitsmisel lähtuda ettevaatuspõhimõttest, mille kohaselt peavad mälestisele suunatud tegevused vähendama nende hävimise ohtu ning toetama väärtuste säilimist. MuKS § 33 lõige 1 kohaselt peab igaüks hoiduma tegevusest, mis võib mälestist ohustada, rikkuda või selle hävitada. Muinsuskaitseameti hinnangul ohustab maavarade kaevandamine arheoloogilist kultuurikihti.

Muinsuskaitseamet märkis, et kaevandamine linnuse kavandatava kaitsevööndi alal on vastuolus

mälestise kaitsevööndi eesmärkidega tagada mälestise säilimine sobivas ja toetavas keskkonnas ning seda ümbritsevate mälestisega seotud kultuuriväärtuslike objektide ja elementide säilimine. Samuti võib kaevandamise käigus tekkida pinnasevaringuid, mis kahjustavad või hävitavad kultuurimälestist või kaitsevööndi ala. Linnuse kaitsevööndi suurendamisel Pahnli katastriüksusele ei oleks kaevandamine seal ülaltoodud põhjusel võimalik, kuna sellega muutuks mälestist ümbritsev keskkond sedavõrd, et linnuse ruumiline kontekst muutub pöördumatult.

Eelnevatel põhjustel Muinsuskaitseamet ei nõustu Veltsi IV liivakarjääri maavara kaevandamise loa taotlusega esitatud kujul.

Maapõueseaduse (*MaaPS*) § 55 lõike 2 punkt 2 alusel keeldutakse kaevandamisloa andmisest juhul, kui mäeeraldis või selle teenindusmaa asub kinnismälestisel, muinsuskaitsealal või selle kaitsevööndis ja kaevandamine võib ohustada kinnismälestist või muinsuskaitseala või nende säilimist neile ainuomases keskkonnas. Samuti MaaPS § 55 lg 3 p 3 kohaselt võib Keskkonnaamet kaevandamisloa andmisest keelduda, kui taotletava kaevandamisloa alusel tehtavad tööd võivad oluliselt ebasoodsalt mõjutada kultuuriväärtusega asja, mis on võetud muinsuskaitseaduse alusel ajutise kaitse alla, ja seda ebasoodsat mõju ei saa muul viisil vältida kui loa andmisest keeldumisega.

Haldusmenetluse seaduse (*HMS*) § 5 lõike 2 alusel viiakse haldusmenetlus läbi eesmärgipäraselt ja efektiivselt, samuti võimalikult lihtsalt ja kiirelt, vältides üleliigseid kulusi ja ebameeldivusi isikutele. Kuna praegu ei ole teada, kas ja millises ulatuses laiendatakse arheoloogiamälestise Linnus „Kloodi Pahnimägi“ kaitsevööndit, siis ei ole Keskkonnaameti hinnangul HMS § 5 lõikes 2 sätestatuga kooskõlas jätkata Veltsi IV liivakarjääri keskkonnaloa taotluse menetlusega enne, kui uued piirid on selgunud. Kuigi HMS-i üldregulatsioon ega ka keskkonnaloa andmise menetluse sätted otseselt ei käsitle menetluse peatamise võimalusi, on menetluse peatamine kooskõlas haldusmenetluse üldpõhimõtetega olukorras, kus menetluse jätkamine tooks kaasa asja ebaõige otsustamise (vt Riigikohus 3-3-1- 56-08, p 20).

Tulenedes eelnevast, peatab Keskkonnaamet Veltsi IV liivakarjääri keskkonnaloa taotluse menetluse kuni arheoloogiamälestise Linnus „Kloodi Pahnimägi“ kaitsevööndi piiride muudatuse menetluse lõpuni või uute asjaolude selgumiseni.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)
Siret Punnisk
juhataja
maapõuebüroo

Teadmiseks: Kultuuriministeerium, Muinsuskaitseamet, Rakvere Vallavalitsus

Kersti Ritsberg 5302 5823
Kersti.Ritsberg@keskkonnaamet.ee